

УДК 378.046-021.64:81'25(510)

DOI: <https://doi.org/10.32820/2074-8922-2020-67-162-170>

ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ-БАКАЛАВРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КИТАЮ

© Лю Яньші¹, Кравченко Г.Ю.²

Університет мистецтв і наук у Сичуані¹

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця²

Інформація про авторів:

Лю Яньші ORCID: 0000-0002-6588-8325; 936533660@qq.com; аспірант Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця; професор, школа іноземних мов, Університет мистецтв і наук у Сичуані, П.Р. Китай.

Кравченко Ганна Юріївна ORCID: 0000-0002-2156-3203; innovatica@ukr.net; доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, проспект Науки, 9А, м. Харків, 61000, Україна.

У статті розглянуто питання підготовки перекладачів-бакалаврів в закладах вищої освіти Китаю. Система підготовки кваліфікованих кадрів зі спеціальності перекладач в умовах закладів освіти досліджувалась багатьма вченими різних країн. У дослідженнях в основному зверталась увага на проблеми навчання студентів, вирішення яких передбачає створення певних умов для отримання необхідних знань, що спрямовують професійний розвиток студента.

Авторами встановлено, що підготовка бакалаврів з усного та письмового перекладу в закладах вищої освіти Китаю тісно пов'язана з національною розбудовою країни та її розвитком.

У статті окремо наголошується на тому, що навчання студентів перекладу з іноземних мов у коледжах та університетах повинно дотримуватися трьох основних умов: дотримання традицій перекладу; наявність програм підготовки перекладача-бакалавра, які відповідають професійним характеристикам; наявність кваліфікованого колективу професійних викладачів.

Автори також відзначають, що професійні стандарти підготовки студентів спираються на Національні стандарти. Професійні стандарти висувають певні вимоги до підготовки перекладачів-бакалаврів, а саме: вимоги до якості підготовки; вимоги до знань; вимоги до умінь; вимоги до розроблення основних навчальних курсів.

У роботі зроблено акцент на аналізі змісту стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів та напрямках його реалізації в освітніх програмах коледжів та університетів провінції Сичуань у Китаї. Це надало можливість авторам зробити такі висновки: цілі навчання бакалаврів-перекладачів в університетах в основному мають вигляд відповідного опису «вимог до навчання», яке охоплює три аспекти: позиціонування бакалаврів-перекладачів, вимоги до цільових навичок та орієнтацію на майбутню зайнятість. Слід зазначити, що позитивним аспектом у підготовці майбутніх перекладачів в університетах Китаю, на наш погляд, є чітка орієнтація процесу навчання на сьогоденні практико орієнтовані завдання, з якими студенти після закінчення університету будуть стикатися у своїй професійній діяльності.

Ключові слова: перекладач-бакалавр; заклад вищої освіти, національний стандарт; навчальні цілі; зміст підготовки.

Лю Яньши, Кравченко А. Ю. Подготовка переводчиков-бакалавров в учреждениях высшего образования Китая

В статье рассмотрены вопросы подготовки переводчиков-бакалавров в учреждениях высшего образования Китая. Система подготовки квалифицированных кадров по специальности переводчик в условиях учебных заведений исследовалась многими учеными разных стран. В основном в исследованиях обращалось внимание на проблемы обучения студентов, решение, которых предусматривает создание определенных условий для получения необходимых знаний, которые влияют на профессиональное развитие студентов.

Авторами установлено, что подготовка бакалавров по устному и письменному переводу в учреждениях высшего образования Китая тесно связана с национальной стратегией ее развития.

В статье отдельно подчеркивается, что обучение студентов переводу с иностранных языков, в колледжах и университетах, должно придерживаться трех основных условий: соблюдение традиций перевода; наличие программ подготовки переводчика-бакалавра, которые соответствуют

професійними характеристиками; наявність кваліфікованого колективу професійних викладачів.

Автори статті також відзначають, що професійні стандарти підготовки студентів ґрунтуються на Національних стандартах. Професійні стандарти пред'являють певні вимоги до підготовки перекладачів-бакалаврів, а саме: вимоги до якості підготовки; вимоги до знань; вимоги до умінь; вимоги до своєчасної розробки основних навчальних курсів.

В роботі зроблено акцент на аналізі змісту стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів і напрямках його реалізації в освітніх програмах коледжів і університетів провінції Сычуань в Китаї. Це дало авторам можливість зробити наступні висновки: цілі навчання бакалаврів-перекладачів в основному стосуються до відповідності опису «вимог до навчання», який охоплює три аспекти: позиціонування бакалаврів-перекладачів, вимоги до цільових навичок і орієнтацію на майбутню професійну діяльність. Слід відзначити, що позитивним аспектом в підготовці майбутніх перекладачів в університетах Китаю, на наш погляд, є чітка орієнтація процесу навчання на сучасні практично орієнтовані завдання, з якими студенти будуть зустрічатися після закінчення університету в своїй професійній діяльності.

Ключові слова: перекладач-бакалавр; заклад вищої освіти, національний стандарт; навчальні цілі; зміст підготовки.

Liu Yanshi, H.Kravchenko "Preparation of bachelor translators in the institutions of higher education of China"

The article deals with the training of bachelor translators in higher education institutions in China. The system of training qualified personnel in the specialty of a translator in the context of educational institutions has been studied by many scientists from different countries. Basically, the studies drew attention to the problems of teaching students, providing for the creation of certain conditions for obtaining the necessary knowledge that guide the professional development of the student.

The authors found that the preparation of bachelors in interpretation and translation in institutions of higher education in China is closely linked to the national strategy for its development.

The article separately emphasizes that teaching students to translate from foreign languages, in colleges and universities, must adhere to three basic conditions: compliance with translation traditions; the availability of training programs for a translator-bachelor, corresponding to professional characteristics; the presence of a qualified team of professional teachers.

The authors of the article also note that professional standards of student preparation are based on National Standards. Professional standards impose certain requirements for the training of bachelor translators, namely: requirements for the quality of training; knowledge requirements; skill requirements; requirements for the development of core training courses.

The work focuses on the analysis of the content of training standards for bachelor translators and the directions of its implementation in the educational programs of colleges and universities in Sichuan in China. This gave the authors the opportunity to draw the following conclusions: the objectives of training bachelor-translators are mainly related to the corresponding description of "training requirements", which covers three aspects: positioning of bachelor-translators, requirements for target skills, and orientation toward future professional employment. It should be noted that a positive aspect in the training of future translators at Chinese universities, in our opinion, is a clear orientation of the learning process to date and future practical tasks that students will meet in their professional activities after graduation.

Key words: bachelor translator; higher education institution, national standard; learning goals; preparation content.

Актуальність дослідження і постановка проблеми. Підготовка перекладачів у закладах вищої освіти - одна з найактуальніших проблем сьогодення.

Питанням підготовки бакалаврів з усного та письмового перекладу в закладах вищої освіти Китаю займаються не одне десятиліття.

Так китайські вчені Сун Вей, Чжао Лян, Лі Руй, Ян Хунхуй проаналізували сучасні стратегії та моделі навчання іноземних студентів перекладу із крос-культурної точки зору; Чен Да, Сяо Шикін, Ян Чжунсін, Чен Лілі дослідили підготовку перекладачів, акцентуючи увагу, на їх здатності оволодіти знаннями іноземної мови; Лю Хонкін, Ю. Цінцин проаналізували

підготовку перекладачів із погляду ринкового попиту; Чжуан Чжісян досліджував проблеми та стратегії системи підготовки китайських спеціалістів із перекладу в закладах вищої освіти; Ван Шаошунг приділив увагу питанням оволодіння студентами термінологічним мовленнєвим апаратом перекладача; Чжу Айлінг, Тянь Цзін проаналізували взаємозв'язок між освітньою реформою й підготовкою студентів-перекладачів (англійських спеціальностей) та впровадженням освітніх практик в діяльність закладів вищої освіти.

Результати цих досліджень стали перспективним довідковим матеріалом для нинішньої реформи навчання студентів-перекладачів у закладах вищої освіти Китаю. Вони забезпечують упровадження ефективних методів та засобів навчання перекладачів-бакалаврів.

Аналіз досліджень та публікацій. Слід підкреслити, що на освітні реформи, які забезпечують підготовку перекладачів-бакалаврів у закладах вищої освіти Китаю мають вплив дослідження американських та зарубіжних учених.

Американський дослідник Кірстен Мальмкєр запропонував розглядати освіту, яка безпосередньо орієнтована на студента, на сам процес його підготовки та на використання саморефлексивних методів навчання. Іноземні вчені Бен Ван Вайк, Білл Джонстон, Пол Лосенскій описують кваліфікаційні вимоги підготовки перекладачів-бакалаврів.

Зарубіжні вчені такі, як Л. Олексієнко, Яна Фабричних проаналізували модель організації навчання студентів у напрямі підготовки до професійного двостороннього перекладу з іноземних мов на рівні магістратури та звернули увагу на зміст й особливості навчального плану підготовки студентів у коледжах. Н. Казанцева вивчала методологічне моделювання процесу навчання майбутніх перекладачів із письмового перекладачу. С. Королькова розробила дискурсивну модель навчання студентів письмового перекладу гуманітарного університету. С. Амеліна, Р. Тарасенко досліджували інноваційні способи формування інформаційних здібностей студентів-перекладачів на основі досвіду провідних європейських і американських університетів.

У зв'язку з цим варто говорити, що досліджуючи питання підготовки перекладачів-бакалаврів в університетах Китаю, Міністерство освіти Китайської народної республіки (КНР), тільки у 2012 році прийняло та видало нормативне забезпечення

освітньої діяльності університетів, затвердивши відповідні категорії бакалаврських програм для загальноосвітніх коледжів та університетів, які офіційно включили в себе фахівця з перекладу (код: 050255S) та віднесла її до магістрів з іноземних мов та літератури (код: 050261). Наразі Міністерство освіти Китаю видало програмні документи для відповідного управління системою освіти у напрямі підготовки перекладачів-бакалаврів: "Вимоги до навчання перекладу за бакалаврськими програмами у вищих навчальних закладах" (2012 р.) та "Національні стандарти якості викладання іноземних мов та літератур" (2018 р.).

Це привернуло увагу освітян до проблеми навчання студентів із зазначених спеціальностей, яка передбачає отримання необхідних знань та можливостей професійного розвитку студентів під час отримання освіти.

Метою статті є висвітлення особливостей становлення та розвитку перекладацької освіти в Китаї, визначення особливостей підготовки перекладачів-бакалаврів та надання характеристики змісту програм їх підготовки в університетах Китаю.

Виклад основного матеріалу. Навчання перекладу в Китаї тісно пов'язане з національною розбудовою країни та її розвитком. Оскільки Китай продовжує поглиблювати реформи - попит на перекладачів зростає. Молоді люди намагаються оволодіти знаннями з перекладу, особливо з англійської мови. Кількість коледжів та університетів, що пропонують напрямки підготовки фахівців із академічним та прикладним рівнем перекладу постійно зростає з кожним роком.

Серед 284 вищих закладів освіти країни, які здійснюють підготовку перекладачів, є як ключові університети, що знаходяться під державним і місцевим управлінням, так і приватні заклади.

Академічний переклад в закладах вищої освіти почав формуватися у вітчизняній системі вищої освіти КНР у 1990-х, і в основному сформувався у повну систему викладання з різним рівнем підготовки бакалавра, магістра та доктора філософії.

Кожен рівень системи професійної підготовки бакалаврів із перекладу повинен мати свої чіткі навчальні цілі. Основна увага в підготовці фахівців – своєчасно формулювати або коригувати освітні програми підготовки бакалаврів-перекладачів відповідно до умов, особливостей університету та потреб ринку освітніх послуг [9].

Коледжі та кафедри, які мають ліцензію для підготовки перекладачів- бакалаврів, повинні сформувати певні кваліфікаційні характеристики для навчальних дисциплін із перекладу.

На нашу думку, у навчальних програмах необхідно акцентувати увагу саме на літературних, економічних, торгових та науково-технічних перекладах тощо [3]. Отже, при розробці загальних професійних курсів, понад 60% мають бути технологічними курсами, а решта - курсами професійних знань.

Викладачі повинні мати багатий практичний досвід із перекладу. Без практичного досвіду викладач, який перекладає на лекційних заняттях студентам, не переконує студентів у правильності подання змісту матеріалу і не може кваліфіковано їх навчити.

Перш за все, навчання студентів перекладу з іноземних мов у коледжах та університетах повинно дотримуватися трьох основних умов: *дотримання традицій перекладу; наявність програм підготовки перекладача-бакалавра, які відповідають професійним характеристикам; наявність кваліфікованого колективу професійних викладачів.*

Звичайно, професійні характеристики навчальних дисциплін основного перекладу не можуть бути постійними. Зі зміною становища в суспільстві та плином часу відбуваються деякі зміни або доповнення кваліфікаційних вимог щодо підготовки студентів та засвоєння ними змісту освітніх програм.

Національний стандарт якості викладання іноземних мов і літератури (код:0502) (2018) налічує 104 спеціальності з іноземних мов, зокрема з підготовки бакалаврів за спеціальністю переклад (код: 0502061). Цей стандарт є основою для прийому, побудови і оцінки якості знань іноземних мов у китайських університетах. Відповідно до цього стандарту з іноземної мови, кафедри повинні розробляти навчальні програми, які відповідають потребам суспільства і відображають орієнтацію і особливості коледжів й університетів. Стандарт висуває якісні та кількісні вимоги з точки зору умов освіти, цілей навчання, специфіки навчання, підбору викладацького складу, системи забезпечення якості освіти [4].

У Національному стандарті зазначається, що мета навчання полягає в тому, щоб розвивати фахівців з іноземних мов і об'єднувати їх якістю підготовки; розвивати базові навички володіння іноземною мовою,

професійними знаннями і вміннями; опанувати відповідні професійні знання; адаптуватися до іноземного обміну на національному і місцевому рівнях у Китаї; орієнтуватися на економічний і соціальний розвиток різних галузей, які пов'язані з іноземними мовами і потребами в наукових дослідженнях.

Стандарт передбачає термін навчання у закладах вищої освіти: 4 роки для отримання ступеня бакалавра, 3-6 років для гнучкого курсу отримання ступеня бакалавра мистецтв [7].

Професійні стандарти підготовки студентів спираються на Національні стандарти та в основному відповідають вимогам навчання.

Професійні стандарти висувають певні вимоги до підготовки перекладачів-бакалаврів, а саме:

вимоги до якості підготовки перекладачів-бакалаврів: мати правильний світогляд, погляд на життя і духовні цінності, моральні якості, китайський менталітет і міжнародне бачення, соціальну відповідальність, гуманітарну і наукову грамотність, дух співробітництва, дух інновацій і грамотність вивчення навчальної дисципліни;

вимоги до знань: оволодіти знаннями іноземних мов, знаннями іноземної літератури, знаннями національних та регіональних особливостей, знаннями китайської мови і культури, професійними і базовими знаннями в галузі гуманітарних, технічних, економічних, соціальних і природних наук;

вимоги до умінь: здатність використовувати іноземні мови, цінувати літературу, досліджувати міжкультурні та світоглядні зв'язки, мати дослідницькі здібності, здатність до освоєння та впровадження освітніх інновацій, здатність застосовувати інформаційні технології, здатність до самостійного навчання;

вимоги до розроблення основних навчальних курсів: наявність мовних курсів таких як: володіння іноземною мовою, аудіюванням, усною та писемною іноземною мовою, сучасною китайською та стародавньою китайською мовами, китайською писемністю, введення в переклад, прикладний переклад, альтернативний переклад, тематичний переклад, знайомство з китайською культурою, знайомство з міжнародною літературою та мовами міжкультурного спілкування тощо [1].

Національний стандарт є основним нормативом для створення навчальних програм для студентів старших курсів із

перекладу, важливою основою для оцінки отриманих знань, головним орієнтиром для наступної ланки отримання вищої освіти - вступу до магістратури [6].

Аналіз програм підготовки перекладачів-бакалаврів у коледжах та університетах провінції Сичуань у Китаї свідчить проте, що сьогодні в провінції Сичуань існує 16 коледжів і університетів із

ліцензією на підготовку перекладачів-бакалаврів. Щоб зрозуміти поточну ситуацію і проблеми освіти в підготовці перекладачів-бакалаврів різних університетів, автори зазначеного дослідження, вибрали 6 коледжів та університетів, які займаються їх підготовкою. Автори звернули увагу на зміст стандартів підготовки та напрями його реалізації в освітніх програмах (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів та напрями їх реалізації у коледжах та університетах провінції Сичуань Китай

Установи та типи закладів вищої освіти	Зміст стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів	Напрями реалізації стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів у закладах вищої освіти
1	2	3
Університет Сіхуа (комплексний тип)	Розвивати міжнародне бачення, освоювати англійську і китайську робочі мови, розуміти китайську і зарубіжну соціальну культуру, бути знайомим з базовими теоріями перекладу, оволодіти професійними навичками перекладу і навичками усного перекладу, вміти вміло використовувати програмне забезпечення перекладу, розуміти сам процес перекладу, мати здібності до незалежного мислення, спілкування, а також бути компетентними в перекладацькій професійній діяльності або в інших областях суспільства, пов'язаних з іноземними справами [14].	Навчання застосовується для розвитку складних і прикладних іноземних мовних знань студентів у напрямі «іноземна мова + усні і письмові перекладацькі навички + професійні знання».
Лешанській педагогічний університет (тип підготовки вчителів)	Розвивати здібності і моральні якості студентів із широким міжнародним баченням, володіти англійською та китайською мовами, мати здатності до логічного мислення, міжкультурного спілкування та професійної етики, бути знайомим з основними теоріями перекладу, володіти професійними навичками мовлення, письмового перекладу, вміло використовувати інструменти перекладу, розуміти процес перекладу із суміжних галузей, а також бути компетентним у таких галузях, як економіка, торгівля, культура, наука і техніка і т. п. [10].	Професійна підготовка, яка передбачає практичне навчання в студентів: проведення семінарів із перекладу, практика перекладу на основі навчального курсу, конкурс і конкурсний переклад, сертифікаційний іспит і тренінги з перекладу, а також професійна практика в сфері мовного обслуговування. Зміст навчання тісно пов'язаний із розвитком галузі, поєднуючи теорію з практикою, щоб підготувати бакалаврів-перекладачів із прикладних усних і письмових мов в галузях економіки, торгівлі, культури, науки і техніки.
Сичуанський університет мистецтв і наук (науково-технічний тип)	Розвивати практичні здібності та вміння у студентів, що володіють моральними якостями, інноваційною свідомістю і міжнародним баченням державних особливостей; володіють навичками англо-китайського двомовного і міжкультурного спілкування. Бакалаври повинні бути компетентними у письмовому та усному перекладі, що потребує професійної діяльності у відділах економіки і торгівлі, освіти, культури, іноземних підприємствах [11].	Надавати значення практичної діяльності усному та письмовому перекладу, а також сприяти викладанню і навчанню за допомогою професійних конкурсів.

Продовження табл. 1

1	2	3
Лешанський педагогічний університет (тип підготовки вчителів)	Розвивати здібності і моральні якості студентів із широким міжнародним баченням, володіти англійською та китайською мовами, мати здатності до логічного мислення, міжкультурного спілкування та професійної етики, бути знайомим з основними теоріями перекладу, володіти професійними навичками мовлення, письмового перекладу, вміло використовувати інструменти перекладу, розуміти процес перекладу із суміжних галузей, а також бути компетентним у таких галузях, як економіка, торгівля, культура, наука і техніка і т. п. [10].	Професійна підготовка, яка передбачає практичне навчання в студентів: проведення семінарів із перекладу, практика перекладу на основі навчального курсу, конкурс і конкурсний переклад, сертифікаційний іспит і тренінги з перекладу, а також професійна практика в сфері мовного обслуговування. Зміст навчання тісно пов'язаний із розвитком галузі, поєднуючи теорію з практикою, щоб підготувати бакалаврів-перекладачів із прикладних усних і письмових мов в галузях економіки, торгівлі, культури, науки і техніки.
Сичуанський університет мистецтв і наук (науково-технічний тип)	Розвивати практичні здібності та вміння у студентів, що володіють моральними якостями, інноваційною свідомістю і міжнародним баченням державних особливостей; володіють навичками англо-китайського двомовного і міжкультурного спілкування. Бакалаври повинні бути компетентними у письмовому та усному перекладі, що потребує професійної діяльності у відділах економіки і торгівлі, освіти, культури, іноземних підприємствах [11].	Надавати значення практичної діяльності усному та письмовому перекладу, а також сприяти викладанню і навчанню за допомогою професійних конкурсів.
Південно-західний університет Цзяотун (комплексний тип)	Розвивати прикладні здібності у студентів-бакалаврів з усного та письмового перекладу (англійська мова), звертати увагу на розвиток у студентів здатності до мовного спілкування, вимагати від студентів оволодіння всебічними знаннями в галузі перекладу і професійними навичками усного та письмового перекладу, зосереджуватися на викладанні наукового і технологічного перекладу, спиратися на характеристики залізничного транспорту Південно-Заходу, культурного перекладу і ділового перекладу. Бакалаври повинні бути компетентними у виконанні усних і письмових перекладацьких робіт із закордонних справ, зовнішньої торгівлі, машинобудування, засобах масової інформації та інших галузях, а також до викладацької діяльності [12].	Підготовка за спеціалізованими курсами: «Міжнародні інженерні контракти і практика управління англійською мовою», «Інженерний англійський: написання і переклад», «Інженерне читання англійською мовою» і «Міжнародні інженерні переговори і переклад». Грунтуючись на перевагах університету в галузі транспорту, магістранти проходять підготовку за двомовними напрямками для використання знань у професійній діяльності на високошвидкісному залізничному транспорті Китаю.

Отриманий результат аналізу характеристик стандартів підготовки перекладачів-бакалаврів та напрямки їх реалізації у коледжах та університетах провінції Сичуань Китай, свідчить про те, що всі університети, які займаються розробкою навчальних програм підготовки бакалаврів, мають посилання на Національні стандарти та основний нормативний документ «Вимоги до викладання». Однак існують великі відмінності в цілях навчання, основних

вимогах до підготовки перекладачів-бакалаврів та змісту навчальних програм.

Цілі навчання бакалаврів-перекладачів шести закладів вищої освіти Китаю провінції Сичуань в основному відносяться до відповідного опису «вимог до навчання», що охоплює три аспекти: *позиціонування бакалаврів-перекладачів, вимоги до цільових навичок та орієнтацію на майбутню зайнятість.*

Отриманий результат аналізу характеристик стандартів підготовки

перекладачів-бакалаврів та напрями їх реалізації у коледжах та університетах провінції Сичуань Китай, свідчить про те, що всі університети, які займаються розробкою навчальних програм підготовки бакалаврів, мають посилення на Національні стандарти та основний нормативний документ «Вимоги до викладання». Однак існують великі відмінності в цілях навчання, основних вимогах до підготовки перекладачів-бакалаврів та змісту навчальних програм.

Цілі навчання бакалаврів-перекладачів шести закладів вищої освіти Китаю провінції Сичуань в основному відносяться до відповідного опису «вимог до навчання», що охоплює три аспекти: *позиціонування бакалаврів-перекладачів, вимоги до цільових навичок та орієнтацію на майбутню зайнятість.*

Проте навчальні цілі та зміст підготовки в цих шести університетах відрізняються. Так Університет Сіхуа та Південно-Західний університет науки і техніки спрямовують свою діяльність на надання більш прикладних іноземних мовних знань. Інститут Ченду Сичуаньського університету міжнародних досліджень приділяє увагу прикладним іноземним мовним знанням, але спрямовує свою діяльність на практику реалізації отриманих знань, яка відбувається на базі місцевих відділень закордонних справ, офісів зі зв'язків із громадськістю, Західно-Китайської ліги Експо тощо. Південно-західний університет Цзяотун здійснює підготовку перекладачів-бакалаврів за спеціалізованими курсами: «Міжнародні інженерні контракти і практика управління англійською мовою», «Інженерний англійський: написання і переклад», «Інженерне читання англійською мовою» і «Міжнародні інженерні переговори і переклад». Південно-Західний університет науки і техніки та Лешанській педагогічний університет забезпечує професійну підготовку, яка передбачає проведення семінарів із перекладу, конкурсів і конкурсних перекладів, сертифікаційних іспитів і тренінгів із перекладу.

Отже, аналіз стандартів підготовки бакалаврів-перекладачів у коледжах та університетах провінції Сичуань у Китаї та напрямів їх реалізації дозволив визначити загальні особливості у навчанні студентів:

- по-перше, орієнтація навчання бакалаврів-перекладачів різна. Деякі коледжі та університети у програмах підготовки бакалаврів-

перекладачів використовують вирази «загальні перекладацькі здібності», «прикладні перекладацькі здібності», «перекладацькі здібності» і «спеціалізовані здібності». Деякі заклади згадували «потенціал швидкого зростання в майбутній роботі», «подальше навчання» і «забезпечення студентів, які відзначились для отримання вищої освіти». Але, бакалаври-перекладачі знаходяться на етапі базового навчання та професійної освіти, тому мета підготовки - розвиток перекладацького потенціалу студентів. Отже, бакалаврів-перекладачів можна позиціонувати як таких, що орієнтовані на знання основ перекладу і мають резервні здібності з високим потенціалом;

- по-друге, використання цільових термінів «мовленнєвої компетенції» є більш довільним. Приймаючи «двомовні здібності» як приклад, беруться за основу різні її значення, такі як: «основа англійської мови на двох мовах», «здатність вираження англійської мови» і «двомовні здібності англійської мови», «знання енциклопедії» і «професійна якість». Отже, прослідковується те, що в університетах є чітке розуміння концепції і складу двомовних здібностей, але не використовується єдина і стандартизована система термінології при описі мовленнєвої компетенції;

- по-третє, в коледжах і університетах немає єдиного розуміння структури професійної компетенції перекладачів. Існує феномен виділення «жорстких показників» та ігнорування «м'яких показників» професійної компетенції перекладачів. При описі цілей навчання навичкам бакалаврів-перекладачів усі заклади вищої освіти згадували «жорсткі показники», такі як знання і навички, і мали конкретні описи параметрів. Було визначено кілька «м'яких показників», таких як соціальна роль, самосвідомість, риси характеру і мотивація. Деякі заклади освіти у своїх програмах навіть не згадували про культивування показників «м'яких» здібностей взагалі. Навіть якщо у деяких коледжах і університетах згадується «м'який індекс», існує плутанина концепції та нечіткої класифікації «м'яких показників» професійної компетенції перекладачів;

- по-четверте, відсутність визначення професійної компетентності в описі працевлаштування бакалаврів-перекладачів. При описі професійної орієнтації бакалаврів-перекладачів вона занадто широка і дуже випадкова. Працевлаштування бакалаврів-перекладачів в деяких університетах

перераховано по секторах (наприклад, освіта, туризм, економіка і торгівля тощо), у деяких - по установах (наприклад, міністерство закордонних справ уряду, відділ новин, реклами, культури і комунікації, науково-дослідний інститут і т. п.), у деяких - поділено на три або п'ять напрямів професійної діяльності. Таке розмаїття підходів свідчить, що в закладах вищої освіти відсутнє чітке розуміння працевлаштування випускників цієї спеціальності.

Висновки. Отже, у процесі професійної підготовки перекладачів-бакалаврів навчальні підрозділи китайських університетів повинні звертати увагу на дотримання Національних стандартів якості. Сьогодні спеціальність із перекладу є однорідною з точки зору навчальних цілей та навчальних програм підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти Китаю. Слід зазначити, що позитивним аспектом у підготовці майбутніх перекладачів в університетах Китаю, на наш погляд, є чітка орієнтація процесу навчання на сьогоднішні

практико орієнтовані завдання, з якими студенти після закінчення університету будуть стикатися у своїй професійній діяльності.

Зміст навчальних програм на перекладацьких спеціальностях повинен відповідати потребам європейського ринку праці й глобалізаційним процесам, які відбуваються у суспільстві. Перевага практичних занять та відносно невисокий процент теоретичних дисциплін, їх оптимальне узгодження, професійний досвід викладацького складу перекладачів забезпечують студентам високі шанси на ринку праці.

Перспективи подальших досліджень.

У подальших напружках дослідження доцільним є детальне вивчення поняття професійної компетентності сучасного перекладача-бакалавра як однієї з умов його конкурентоспроможності на ринку праці та визначення особливостей професійної підготовки перекладачів-бакалаврів у закладах вищої освіти Китаю.

Список використаних джерел

1. Борова Т. А. Деякі аспекти управління процесом вивчення англійської мови студентами із залученням електронних технологій навчання / Т. А. Борова, Н. І. Маслова // Адаптивне управління : теорія і практика. – 2018. – Вип. 5. – <https://amtp.org.ua> – Дата звернення 03.05.2020р.

2. Ван Кефей. Курс розвитку перекладацької дисципліни в Новому Китаї / Кефей Ван // Викладання та дослідження іноземної мови. – 2019. – Вип. 51 (06). – С. 819–824.

3. Ганцян В. Практично зосередитись на застосуванні та прагматично культивувати перекладацькі таланти - на прикладному перекладі та викладанні прикладного перекладу / В. Ганцян // Шанхайський перекладач. – 2010. – Вип. 1. – С. 37–40.

4. Національні стандарти якості навчання в бакалавраті в вищих навчальних закладах / Керівний комітет вищої освіти Міністерства освіти. – Пекін : Китайська преса про вищу освіту, 2018. – С. 90–95.

5. Кравченко Г. Ю. Організація самостійної роботи магістрів у системі післядипломної освіти / Г. Ю. Кравченко / Virtus. – 2018. – Вип. 26. – С. 99–103.

6. Му Лей. Створення повної системи навчання перекладу / Лей Му // Журнал китайського перекладача. – 2008. – Вип. 1. – С. 41–45.

7. Вимоги до викладання для бакалаврату за спеціальністю переклад в університетах (пробна версія) / Навчально-кооперативна група перекладачів основних вузів Міністерства освіти. – Пекін : Преса для вивчення іноземних мов і дослідження, 2012, 177 с.

8. Сяо Вейцин. Інтерпретація «Навчального посібника для студентів старших курсів з перекладу» / Вейцин Сяо, Цінхуа Фен // Світ іноземних мов. – 2019. – Вип. 5. – С. 8–14.

9. Чжун Вейхе. Інтерпретація ключових точок національних стандартів викладання якості перекладу на бакалавратських програмах / Вейхе Чжун // Викладання та дослідження іноземної мови. – 2015. – Вип. 2. – С. 289–296.

10. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [ЕБ / OL] / Школа іноземних мов Лешанського нормального університету. – Режим доступу : <http://waigyxy.lsnu.edu.cn/dhs/jxgzTeaching/ruya.htm>. Дата звернення 05.05.2020р.

11. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [ЕБ / OL] / Школа іноземних мов Південно-Західного університету науки і техніки. – Режим доступу : <http://www.flc.swust.edu.cn/5017/list.htm>. – Дата звернення 10.05.2020р.

12. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [ЕБ / OL] [Електронний ресурс] / Школа іноземних мов Південно-Західного університету Цзяотун. – Режим доступу : <https://sfl.swjtu.edu.cn/fyx/rcpy.htm>. – Дата звернення 03.05.2020р.

13. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [ЕБ / OL] [Електронний ресурс] / Школа іноземних мов Університету мистецтв і наук в Сичуані. – Режим доступу : http://wgxy.sasu.edu.cn/zysz/list.asp?D_CataID=A0010. Дата звернення 03.05.2020р.

14. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [ЕБ / OL] [Електронний ресурс] / Школа іноземних мов університету Сіхуа. – Режим доступу : <http://wgy.xhu.edu.cn/6a/98/c513a27288/page.htm> Дата звернення 03.05.2020р.

15. План підготовки та програми талантів для спеціалістів з перекладу студентів [EB / OL] [Електронний ресурс] / Школа письмового та усного перекладу, Чендуського інститут Сичуанського університету міжнародних досліджень. – Режим доступу : <http://etd.cisisu.edu.cn/item-1239/>. Дата звернення 05.05.2020р.

References

1. Borova, TA & Maslova, NI 2018, 'Deiaki aspekty upravlinnia protsesom vyvchennia anhliiskoi movy studentamy iz zaluchenniam elektronnykh tekhnologii navchannia'[Some aspects of managing the learning English process by students with the involvement of electronic learning technologies], *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka*, iss. 5, pp. viewed 03 May 2020, <https://amtp.org.ua>

2. Van Kefei 2019, 'Kurs rozvytku perekladatskoi dystsypliny v Novomu Kytai'[The development course of the translation discipline in New China], *Vykladannia ta doslidzhennia inozemnoi movy*, iss. 51 (06), pp. 819-824.

3. Vin Hantsian 2010, 'Praktychno zoseredytys na zastosuvanni ta prahmatychno kultyvuvaty perekladatski talanty - na prykladnomu perekladu ta vykladanni prykladnoho perekladu'[Practically focus on the application and pragmatically cultivate translation talents - on applied translation and teaching applied translation], *Shankhaiskyi perekladach*, iss. 01, pp. 37-40.

4. Kerivnyi komitet vyshchoi osvity Ministerstva osvity 2018, *Natsionalni standarty yakosti navchannia v bakalavrati v vyshchykh navchalnykh zakladakh*, [National standards of quality of education in bachelor's degree in higher educational institutions] Kytajska presa pro vyshchu osvitu, Pekin, pp. 90-95.

5. Kravchenko, HYu 2018, 'Orhanizatsiia samostiinoi roboty mahistriv u systemi pislidyplomnoi osvity'[Organization of independent work of masters in the system of postgraduate education], *Virtus*, iss. 26, pp. 99-103.

6. Mu Lei 2008, 'Stvorennia povnoi systemy navchannia perekladu', *Zhurnal kytajskoho perekladacha*, [Creating a complete system of translation training] iss. 1, pp. 41-45.

7. Navchalno-kooperatyvna hrupa perekladachiv osnovnykh vuziv Ministerstva osvity 2012, *Vymohy do vykladannia dlia bakalavratu za spetsialnistiu pereklad v universytetakh (probna versiia)*, [Requirements for teaching for a bachelor's degree in translation at universities (trial version)] Presa dlia vyvchennia inozemnykh mov i doslidzhennia, Pekin.

8. Siao Veitsyn & Fen Tsinkhua, 'Interpretatsiia «Navchalnoho posibnyka dlia studentiv starshykh kursiv z perekladu»'[Interpretation of the "Study Guide for Senior Translation Students"]], *Svit inozemnykh mov*, iss. 5, pp. 8-14.

9. Chzhun Veikhe 2015, 'Interpretatsiia kliuchovykh tochok natsionalnykh standartiv vykladannia yakosti perekladu na bakalavratskykh prohramakh'[Interpretation of key points of national standards for teaching translation quality in undergraduate programs], *Vykladannia ta doslidzhennia inozemnoi movy*, iss. 2, pp. 289-296.

10. Shkola inozemnykh mov Leshanskoho normalnoho universytetu 2019, *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 05 May 2020, <<http://waigyxy.lsnu.edu.cn/dhs/jxgzTeaching/pyfa.htm>>.

11. Shkola inozemnykh mov Pivdenno-Zakhidnoho universytetu nauky i tekhniky n.d., *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 10 May 2020, <<http://www.flc.swust.edu.cn/5017/list.htm>>.

12. Shkola inozemnykh mov Pivdenno-Zakhidnoho universytetu Tsziaotun n.d., *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 03 May 2020, <<https://sfl.swjtu.edu.cn/fyx/rcpy.htm>>.

13. Shkola inozemnykh mov Universytetu mystetstv i nauk v Sychuani n.d., *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 03 May 2020, <http://wgyxy.sasu.edu.cn/zysz/list.asp?D_CataID=A0010>.

14. Shkola inozemnykh mov universytetu Sikhua n.d., *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 03 May 2020, <<http://wgy.xhu.edu.cn/6a/98/c513a27288/page.htm>>.

15. Shkola pismovoho ta usnogo perekladu, Chenduskoho instytut Sychuanskoho universytetu mizhnarodnykh doslidzhen n.d., *Plan pidhotovky ta prohramy talantiv dlia spetsialistiv z perekladu studentiv [EB / OL]*, [Training plan and talent programs for student translation specialists [EB / OL]] viewed 05 May 2020, <<http://etd.cisisu.edu.cn/item-1239/>>.

Стаття надійшла до редакції 25.05.2020 р.